

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکوال: شریف بهاند

۰۷ جون ۲۰۱۱

د پوځي اپو د رامنځته کولو اړتیا او د هغو موخي

۳

موږ به یو نړیوال حکومت جوړ کړو، که هغه د نیواک له لارې وي او که د خوبناوې او جوړ جاري له لارې. که تاسو له هغه سره مینه لري او که پرته ستاسو له خوبني څخه وي. امریکایی سیاست پوه جیمز واربرگ James Warburg

د ناتو پوځي سازمان او افغان غمیزه:

ځیني وخت په نړۍ کې داسې تاریخي پیښې یا په ناڅاپي توګه، یا د ناسم سیاست د پلي کولو له امله او یا هم د ناڅرګند ځواک له خوا په لوی لاس رامنځته کېږي، چې د هغو پایلې د نړیوالو او سیمه ییز اړیکو پر بیلابیلو برخو په بې ساري توګه ژور اغیز او ان د ځینو هیوادونو په کورنیو چارو کې د بنسټیز بدلونونو لامل شي. د دا ډول پیښو ښې بیلګې د نورو تر څنګ د تیرې پیرۍ په وروستي لسيزه کې د سړې جګړې پایته رسیدل او د روانې هغې په پیل کې د امریکا د متحدو ایالتونو په تاریخ کې پر دغه هیواد تر ټولو ستره ضربه یانې د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر د یوولسمې نېټې پیښه ده. څومره چې دغه پیښه حیرانونکې وه، هومره د هغې پایلې هم پر نړیوالو اړیکو اغیزمنې وې او دي، چې ښه بیلګه یې د نړیوالې ترهګرۍ په وړاندې د مبارزې لپاره، د نړیوالې ټلوالې رامنځته کیدل او ورسره جوخت د ملګرو ملتونو د ۱۳۶۸ او ۱۳۷۳ پریکړه لیکونو له مخې د شمالي اتلانتيک د پوځي سازمان (ناتو) له خوا د طالبانو د واکمنۍ د راپرځولو او د القاعده د ترهګرۍ شبکې د مادي او معنوي بنسټونو د له منځه وړلو په موخه، پر جګړه خپلې افغانستان یرغل و. پر افغانستان د متحدو ایالتونو او بریتانیا له هوايي یرغل څخه نړیوالو او سیمه ییزو سترو هیوادونو هم خپل ملاتړ اعلام کړ. ښه بیلګه یې:

- د بلجیم لومړی وزیر، چې د اورپايي ټولني پراویز مشر هم و، اعلام وکړ: "اروپايي ټولنه پر افغانستان، د متحدو ایالتونو او بریتانیا له پوځي یرغل څخه، چې په عمل کې یوه "مشروع" غچ اخیستنه ده، «هر اړخیز ملاتړ» کوي؛
- د فرانسې پخواني ولسمشر، شیراک وویل: فرانسه د متحدو ایالتونو وروستي غوښتنې ته په پاملرنې سره، د طالبانو د رژیم د پرځولو په موخه په دغو پوځي عملیاتو کې برخه اخلي؛
- د المان پخوانی لومړی وزیر، گیرهارد شرویدر د متحدو ایالتونو په پلوی د خپل حکومت "نامحدود ملاتړ" اعلام کړ؛
- د روسیې د فدراسیون ولسمشر، پوتین په خپل لومړی غبرگون کې، د دغو پوځي عملیاتو ملاتړ وکړ؛
- د چین مشرانو دغو عملیاتو ته په نفوتې سره، هیله څرگنده کړه، چې هغه یوازې په محدودو اهدافو تر سره شي؛
- د چاپان لومړی وزیر هم د بریتانیا او متحدو ایالتونو له پوځي یرغل څخه د خپل هیواد بشپړ ملاتړ اعلام کړ.

د افغانستان گاونډیو هیوادونو په تیره ازبکستان، تاجیکستان او پاکستان نه یوازې له دغو پوځي عملیاتو څخه هر اړخیز ملاتړ، بلکې ځینو هغو ان خپل پوځي بنسټونه او څارگری پټ مالومات هم د متحدو ایالتونو او بریتانیا د پوځیانو په واک کې ورکړل. په دې توگه د متحدو ایالتونو تر مشرې او قومندې لاندې طالب ضد ټلواله جوړه او د دغه نړیوال هر اړخیز او نامحدود ملاتړ او همدارنگه د ناتو د ستر پوځي ځواک له ټولو شونتیاوو څخه په کار اخیستنې سره، دغې ټلوالې وکولې شول، په څو ورځو کې د القاعدې د ترهگری شبکې بنسټونه له منځه یوسي او طالب رژیم رانسکور او افغانستان د ناتو د پروتکتورات Protectorat بڼه غوره کړي. د ناتو سازمان له پوځي عملیاتو وروسته افغانستان په څلورو پوځي زونونو ووېشه او په هر زون کې یې د نړیوالې ټلوالې پوځیان ځای په ځای کړل، چې لاندنۍ نقشه هغه په بڼه توگه روښانه کوي:

اخځای:

<http://de.wikipedia.org/wiki/NATO>

خو د نړیوالې ټولني له خوا د ناڅرگند ځواک (ترهگری) او طالب اورپکو پر وړاندې له پیل شوي جگړې ۱۰ کاله وروسته، داسې نښې نښانې تر سترگو کېږي، چې نه یوازې دغه جگړه پایته نه ده رسېدلې، بلکې نړیواله ټولواله په هغې کې د خپلې احتمالي ناکامۍ خبرې کوي. د بیلگې په توګه د متحدو ایالتونو د پوځ پخواني مشر، جنرال ستانلي میک کریستال Stanley McChrystal په خپل ۶۶ مخیز پټ رپوټ کې د خپل هیواد په حکومت غږ کوي، چې په خپله پوځي ستراتیژۍ کې بدلون رامنځته او نور پوځیان افغانستان ته ولیري. د نوموړي په اند: "که په افغانستان کې د امریکایي سرتیرو شمیر زیات نه شي، بنایي په دغه هیواد کې د متحدو ایالتونو ماموریت له ناکامۍ سره مخامخ شي" ^(۱). میک کریستال ګواښ کوي، چې " ... منابع ناکافی احتمالاً به شکست منجر خواهد شد" ^(۲). نوموړي د خپل رپوټ په یوې بلې برخه کې زیاتوي، چې " ... ناکامی در فراهم کردن منابع کافی خطر طولانی شدن جنگ، تلفات بیشتر، هزینه های بیشتر و از دست رفتن حمایت های سیاسی را با خود به همراه دارد" او " ... هر کدام از این مسایل می تواند به شکست ماموریت (آمریکا در افغانستان) بیانجامد" ^(۳). د میک کریستال د همدې سپارښتنې پر بنسټ، پنتاګون خپل نور ۳۰۰۰۰ پوځیانو افغانستان ته ولیرل. سربیره پر دې واشنګټن د ناتو له نورو غړو هیوادونو او د خپلې ټولوالي له غړو او همدارنګه له دوستو هغو هم وغوښتل، چې له خپلې شونتیاوو سره سم نور پوځیان، پوځي تجهیزات او لوژیستيکي وسایل افغانستان ته ولیري. په دې توګه د نړیوالې ټولوالي د پوځیانو شمېر له ۱۴۰۰۰۰ څخه زیات شو. وګورئ لاندنی جدول.

په افغانستان کې د نړیوالې ټولوالي د مهمو غړو هیوادونو د ځواکونو شمېر

ګڼه	هیوادونه	د سرتیرو شمېر
۱	د امریکا متحده ایالتونه	۹۰.۰۰۰

۹. ۵۰۰	بریتانیا	۲
۴. ۸۸۶	المان	۳
۳. ۸۵۰	فرانسه	۵
۳. ۶۸۸	ایتالیا	۶
۲. ۹۲۲	کانادا	۷
۲. ۵۱۹	پولند	۸
۱. ۷۹۰	ترکیه	۹
۱. ۶۴۸	رومانیا	۱۰
۱. ۵۷۶	اسپانیا	۱۱
۱. ۵۵۰	استرالیا	۱۲
۹۲۴	گرجستان	۱۳

اخځای:

<http://www.donaukurier.de/nachrichten/topnews/D-Portugal-USA-NATO-Russland-Gipfel-Atom-Ruestung-Russland-arbeitet-bei-Raketenschild-mit-NATO-zusammen;art1۰۴۷۷۶,۲۳۴۹۰۱۴>

سربیره پر پورتنیو هیوادو دنمارک ۷ ۵۰ ، بلغاریا ۵۱۶ ، مجارستان ۵۰۲ ، سویدن ۵۰۰ ، بلژیک ۴۹۱ ، جمهوری چک ۴۶۸ ، ناروی ۳۵۳ ، کروشیا ۲۹۹ ، البانیا ۲۵۸ ، سلواکیا ۲۵۰ ، سویلی کوریا ۲۴۶ ، نیدرلند ۲۴۲ ، نیوزیلند ۲۳۴ ، لیتوانیا ۲۱۹ ، لتونیا ۱۸۹ ، مقدونیه ۱۶۳ ، فنلاند ۱۵۰ ، استونیا ۱۴۰ ، پرتگال ۹۵ ، انزبایجان ۹۴ ، یونان ۸۰ ، سلوانیا ۷۸ ، مغولستان ۴۷ ، بوسنیا هرڅگووینا ۴۵ ، ارمنستان ۴۰ ، سنگاپور ۳۸ ، عربی متحده امارات ۳۵ ، مونته نګرو ۳۱ ، مالیزیا ۳۰ ، اوکراین ۱۶ ، لوکزامبورګ ۹ ، ایرلند ۷ ، ایسلند ۴ ، اتریش ۳ تنه پوځیان په افغانستان کې ځای په ځای کړي دي (۴).

د متحدو ایالتونو تر مشرۍ لاندې د نړیوالې ټلوالې دغې پوځي پراختیا، نه یوازې دا چې په هیواد کې هر اړخیزه سوله رامنځته نشوه کړای، بلکې افغان غمیزه یې نوره هم ژوره، د جګړې لمنه لا هم پراخه او د هغې عمر اوږد کړ. ځکه:

– له هماغه پیل څخه په خپله د ناتو غړي هیوادونه د افغانستان د کرکېچ د ماهیت په اړه ګډ نظر نه لري. د بیلګې په توګه د بریتانیا او متحدو ایالتونو د مشرانو په اند، د ناتو سازمان د پاڅون کونکو په وړاندې په جګړه لګیا دی، خو د سازمان نور غړي هیوادونه د هغو له ډلې المان بیا په دې نظر دی، چې د ناتو ماموریت په افغانستان کې د هر اړخیزې سولې ټینګښت دی، نه جګړه (۵). د همدې لامل پر بنسټ دوی ونشو کړي، د افغانستان لپاره پر یوې ګډې ستراتیژۍ هوکړه وکړي؛

– سر بیره پر دې اوس "د ناتو هر غړی هیواد په افغانستان کې خپله پوځي ونډه د خپلو ستراتیژیکو ګټو پر بنسټ تر سره کول غواړي" (۶)، نه له متحدو ایالتونو سره د ملاتړ پر بنسټ. د توبیاس فیلوګر Tobias Pflüger په

اند: "زره اروپا نیت نه لري، په سوله ساتي ځواک بدله شي، بلکې په دې لټه کې ده، چې له یوڅو خپلي اقتصادي گټې او له بلي خوا پوځي هغه ترلاسه کړي (۷). ځکه "هیوادونه دایمي گټې لري، نه دایمي دوستان". دا په خپله روښانه کوي، چې په سیمه کې د اقتصادي گټو پر سر سیالي نه یوازې د لویدیځې نړۍ د سترو اقتصادي ځواکونو ترمنځ، بلکې د دوی او سیمه ییزو ځواکونو لکه چین، روسیې او هند ترمنځ په خورا شدت سره روانه ده. خو د اقتصادي شمېرو (ارقام) او د ځانگیزو پوهانو د څیړنو له مخې ویلی شو، چې په نړیوال ډگر کې د لویدیځې نړۍ اقتصادي برتري د زوال په حال کې ده. د فرانسوی اقتصاد پوه، فرانسوا پریو Francois Perroux په اند، پر نړۍ باندې اقتصادي واکمني ډیره زیاته موده د بریتانیا په لاس کې وه. له دوهمې نړیوالې جگړې وروسته متحده ایالتونه "د نړۍ د بناغلی" په توگه دغه ډگر خپل کړ، چې اوسمهال دغه هیواد شأ تگ ته اړ شوی دی او په ځای یې د چین ولسي جمهوریت، هند، برازیل، روسیې او سویلي افریقا د نوو نړیوالو اقتصادي ځواکونو دريځ ترلاسه کړی او یا د هغه د ترلاسه کولو په درشل کې دي. لاندنی جدول د ځینو نړیوالو اقتصادي ځواکونو، اقتصادي وده په ښه توگه روښانه کوي.

د نړۍ د ځینو مهمو سترو او سیمه ییزو ځواکونو اقتصادي وده شمېرې په %

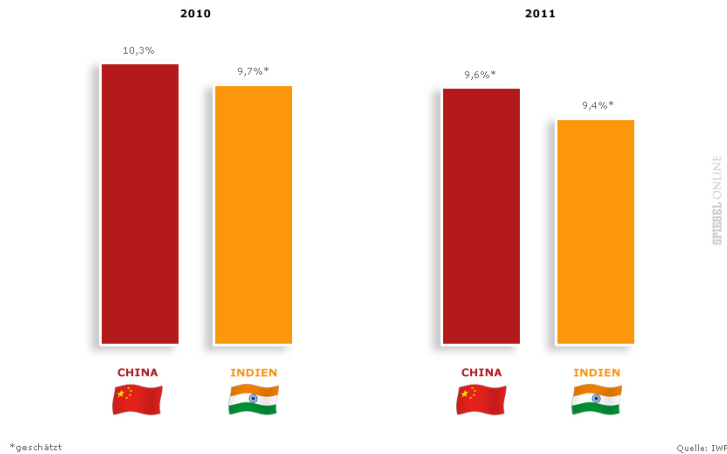
هيوادونه	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱
نړۍ	- ۰.۶	۴.۸	۴.۲
د امریکا متحده ایالتونه	- ۲.۶	۲.۶	۲.۳
د المان فدرالي جمهوریت	- ۴.۷	۳.۳	۲.۰
بریتانیا	- ۴.۹	۱.۷	۲.۰
جاپان	- ۵.۲	۲.۸	۱.۵
روسیه	- ۷.۹	۴.۰	۴.۳
برازیل	- ۰.۲	۷.۵	۴.۱
هند	۵.۷	۹.۷	۸.۴
د چین ولسي جمهوریت	۸.۱	۱۰.۲	۹.۶

اخځای:

Fred Schmid: China, Krise als Chance? Aufstieg zur ökonomischen Weltmacht, Report Nr. ۸۳-۸۴, ۲۰۱۰, München, S. ۶ ___ isw

د پورتنی جدول له ارزونې دا پایله ترلاسه کېږي، چې اسیا له اقتصادي پلوه ټکان خوړلی او په هغه کې د نورو ترڅنګ دوه ستر اقتصادي ځواکونه، چین او هند، د رامنځته کېدو په حال کې دي. که د دوی په دغې غوره شوي لار کې لویدیځه نړۍ خنډونه رامنځته نه کړي، چین به په راتلونکو څو کلونو کې د اقتصادي ځواک په توگه، د متحدو ایالتونو ځای ونیسي او هند به له هغه سره اوږه په اوږه مخ په وړاندې درومي. وگورئ لاندنی گراف.

Wirtschaftswachstum
Bruttoinlandsprodukt im Vergleich zum Vorjahr

اخځای:

<http://www.spiegel.de/fotostrecke/fotostrecke-۶۳۷۷۰.html>

د ارواسيا د دغه سياسي - اقتصادي ارزښت په باب زيبگنيو بريژنيسکي څومره ښه ويلي: "ارواسيا د سطرنج هغه تخته ده، چي پر نړي باندي د راتلونکي برلاسي لپاره لويه پري تر سره کيږي"^(۸)، او افغانستان د سطرنج د دغي تختي تر ټولو ستراتيژيکه برخه گڼل کيږي. د هيواد د دغه ستراتيژيک پريوت له امله، بيلا بيل نړيوال او سيمه ييز ځواکونه په دې هڅه کي دي، چي د خپلو ستراتيژيکو موخو د ترلاسه کولو لپاره پر افغانستان مستقيم او يا غير مستقيم اغيز ولري. يورگين شيفران Jürgen Scheffran هم دغي موضوع ته نغوته کوي او وايي: "افغانستان ... تر زياتي اندازي پوري د هغه د ستراتيژيک پريوت له امله، چي د بيلابيلو سترو ځواکونو د گټو ټکر ځای او د تيلو د ليردولو څلور لاره (دهلېز)) گڼل کيږي، تر بمباري لاندې ونيول شو ..."^(۹). که څوک غواړي په رښتني توگه په افغانستان کي د متحدو ايالتونو د پوځي ادو د جوړولو او يا د بهرنيو ځواکونو د اوردموديز شتوالي گټورتوب او زيان وڅيري، نو ښه به دا وي، چي هغه د سيمه ييزو او نړيوالو ځواکونو تر منځ د اقتصادي سيالي پر بنسټ وازوي.

نور بيا

اخځايونه:

۱- <http://www.spiegel.de/politik/ausland/۰,۱۵۱۸,۶۵۰۲,۰۰.html>

۲-

http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/۲۰۰۹/۰۹/۰۹۰۹۲۱_ram_af_more_troops.shtml

۳ - هماغه اخځ

<http://www.donaukurier.de/nachrichten/topnews/D-Portugal-USA-NATO-Russland-Gipfel-Atom-Ruestung-Russland-arbeitet-bei-Raketenschild-mit-NATO-zusammen;art۱۰۴۷۷۶,۲۳۴۹۰۱۴>

۰-Vgl.: Noetzel, Timo; Schreer, Benjamin: Das Vietnam der NATO? Afghanistan und die Auswirkungen auf das Nordatlantische Bündnis, Juli / August • ۲۰۰۹, sehen in:

http://kops.ub.uni-konstanz.de/bitstream/handle/urn:nbn:de:bsz:۳۵۲-opus-۱۱۲۲۷۵/۰۷_noetzel_schreer.pdf?sequence=۱

۴ - هماغه اخځ،

۷- Tobias Pflüger : Konkurrenz oder Parallelität EU/NATO/USA? Sehen in: Globalisierung und Krieg, Hamburg, ۲۰۰۳, S. C. Haydt/T. Pflüger/J. Wagner:

۸ - شريف بهاند: د ارواسيا Eurasien د سيمي پر سر سيالي، وگورئ په؛

<http://www.afghan-german.de/upload/Tahlilha PDF/sharif bahand interesse euroasia ۲.pdf>

۹ - هماغه اخځ؛